

fieri velit, vel sinendo ut fiat, vel ipse faciendo. » Vide I. B.
Faure in notis ad Enchiridion s. Augustini cc. 52. 95. 103.

Scholion. Est penes theologos Scholasticos alia voluntatis divinae distinctio primum ab Hugone Victorino commemorata (Summa sentent. Tract. I. c. 13. T. III. p. 195.), in voluntatem *beneplaciti* et voluntatem *signi*. Loquuntur de hac distinctione s. Thomas 1. q. 19. a. 11. 12; de Verit. q. 23. a. 3, et alii omnes Scholastici in h. I. Summae et in 1. dist. 45. Voluntas *beneplaciti* (1) prout contradistinguitur a voluntate *signi*, est omnis Dei voluntas proprie dicta, tam antecedens quam consequens, tam conditionata quam absoluta. Voluntas quam consequens, tam conditionata quam absoluta. Voluntas *signi*, ut eam Scholastici intelligunt, non est ipsa Dei voluntas; sed est signum extrinsecus manifestatum voluntatis divinae, quod metaphorice (potius metonymice) voluntatem appellari illi animadvertunt. Enumerant autem quinque huiusmodi signa seu obiectivas manifestationes voluntatis: « *praecepit* et *prohibet*, *permittit*, *consulit*, *implet*. » Sunt videlicet: *praeceptum*, *prohibitio*, *consilium*, *operatio* et *permisso*. Hugo comprehendens nomine *praecepti* etiam consilium quatuor tantum signa voluntatis recenset. Ceterum per se manifestum est, *signum* et *manifestationem voluntatis* a Deo infinite bono et veraci esse non posse, quin ei respondeat voluntas aliqua proprie dicta, quam Deus *signo* manifestam fieri vult. Consideranti patet, *praecepto*, *prohibitioni*, *consilio* semper voluntatem saltem antecedentem et *beneplaciti*; operationi et permissioni voluntatem aliquam saltem consequenter absolutam respondere. Dixi *signo* respondere semper voluntatem, quam Deus vult manifestare; non vero dixi, in Deo esse semper voluntatem, quam homines ex *signo* colligunt, pos-

(1) Haec appellatio *voluntas beneplaciti* significatione admodum varia in diversis contextibus usurpatur. Quandoque enim voluntas *beneplaciti* strictius accipitur pro voluntate absoluta, et quae actu efficiat suum terminum in oppositione ad voluntatem conditionatam; alias *beneplacitum* dicitur pro simplici complacentia in ratione boni, etiamsi nullo modo sit voluntas efficax, quo sensu aliqui dicunt, voluntatem *beneplaciti* esse etiam circa bona mere possilia. Denique in oppositione ad *voluntatem signi* appellatur *voluntas beneplaciti* omnis voluntas divina proprie dicta, ut in textu declaratum habes.

sunt enim errare. Sic errasset, qui ex *praecepto* facto Abrahae collegisset, in Deo esse voluntatem, ut Isaac actu ipso immolaretur.

Hinc impia sane est Lutheri et Calvinii distinctio in voluntatem Dei *manifestam* et *arcana* ita, ut quod Deus *manifeste* se velle significet; fugam peccatorum, observationem legis, salutem omnium hominum, id voluntate *arcana* fieri nolit. In eundem censem venit distinctio Ioannis Piscatoris inter voluntatem *naturalem* improbationis, qua Deus odio habet peccata, et voluntatem *liberam*, qua decernat et velit, ut fiant peccata. Vide Petav. l. X. c. 10. n. 5.

CAPUT II.

DE DEI VOLUNTATE SALVIFICA ANTECEDENTE.

THESES XLIX.

Voluntas Dei salvifica universalis demonstratur ex Scripturis.

« Voluntate antecedente Deum in hoc ordine generis humani lapsi et reparati non eorum modo, qui salvantur; sed aliorum etiam velle aeternam salutem, imo voluntatem hanc salutiferam ad omnes omnino homines protendi rationis iam compotes, ex ss. Scripturarum doctrina demonstratur. »

Non est nobis sermo de voluntate *simplicis complacentiae* in bonitate obiecti, quae in Deo concipitur non tam velut voluntas, quam velut iudicium necessarium de quavis ratione boni etiam mere possibilis; sed voluntatem asserimus, quae ex sese velit ipsum salutis effectum licet non citra conditionem ex parte liberae cooperationis hominum salvandorum. Haec autem salutis voluntas includit voluntatem exhibendi hominibus (saltem antecedenter ad impedimenta vel libere ab homine vel aliunde, non autem directe a Deo interposita) omnia ea praesidia, sine quibus salus obtineri nequit, et quae ex sese sufficiunt, ut si iis homines rite ute-rentur, salutem assequi possent, et re ipsa assequerentur. Quod Deus haec omnia praesidia hominibus praeparavit

ex antecedente voluntate, ut per ea homines salventur, id significari solet, quando dicitur, esse in Deo *sinceram* voluntatem antecedentem salutis humanae. Ceterum in Deo voluntas esse nequit, quae sincera non sit.

Quaestio porro, utrum voluntas antecedens salutis etiam relate ad eos, qui actu non salvantur, sit voluntas *beneplaciti* an voluntas *signi*, locum omnino nullum habet. Quid enim *signum* voluntatis salutiferae, operatio inquam divina ad nostram salutem, et praeceptum ut operemur salutem nostram, potest aliud significare nisi verissimam voluntatem in Deo, ut salvemur? Num forte suspicabimur cum Calvino, Deum infinite bonum et veracem velle interim *signis* fallacibus nobis persuadere, suam esse voluntatem ut salvemur, cum haec nulla re vera sit, sed sit potius voluntas *arcana* contraria?

Postremo animadvertisatur ad quaestionis statum circumscribendum, sermonem hic esse non solum de voluntate absolute antecedente praevisionem etiam peccati originalis, sed de voluntate, quae referatur ad homines in hoc ordine lapso et reparato per Christum. Agitur ergo de voluntate salvifica consequente quidem praevisionem naturae lapsae in Adamo, sed antecedente praevisionem sive actuum sive omissionum, quibus singuli adulti damnationis iudicium sibi arcessunt.

Duas partes thesis complectitur, quae licet iisdem fere documentis revelationis ex Scriptura et Patribus theologicis probentur, spectata tamen solemnii et explicita Ecclesiae definitione non eodem gradu et sub eadem censura pars utraque proposita est; prior enim pars definita est esse *de fide*, pars altera hactenus non est definita sub hac censura, ut patet ex damnatione propositionis 5ta Iansenii: « Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse. » Damnata est propositio a summis Pontificibus ut « falsa, temeraria, scandalosa; et intellecta eo sensu, ut Christus pro salute dumtaxat praedestinorum mortuus sit, impia, blasphema, contumeliosa, divinae pietati derogans, haeretica. » Ex hac vero damnatione ipsa et ex paritate fundamentorum, quae videbimus, con-

stat partem etiam secundam certam esse ita, ut sine temeritate negari non possit. His praemonitis sequitur demonstratio:

I. Voluntatem salvificam ad alios quoque praeter eos, qui reipsa salvantur, pertinere in hoc praesenti ordine lapsae et reparatae naturae, clamant ss. Scripturae universae. Docent enim, a) eos omnes qui credunt, per ipsum donum fidei a Patre dari Filio, Filio autem dari, quia vult Pater misericordiarum, ut omnes per Filium salventur Io. III. 14-18; VI. 37-40; cf. XVII. 12. (1). Inter eos autem credentes esse, qui suo vitio salutem non sunt consecuturi, nemo dubitare potest, nisi qui cum Calvinianis, a quibus hac in re ipsi Ianseniani dissentiant, absurde contendat, nec gratiam fidei, nec ullum effectum sacramentorum, nec universem ullum donum supernaturale umquam concedi iis, qui non sunt inter praedestinatos, adeoque iis omnibus qui re ipsa non salvantur. b) Sicut Pater Filium unigenitum dedit, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam Io. III. 16; ita Christus Salvator rogavit Patrem pro omnibus credituris, ut sint in Patre et in Filio Io. XVII. 20. 21. Nec modo orationem, sed etiam praedicationem, sollicitudines, labores, miracula impendit ut congregaret filios Ierusalem, « quemadmodum avis congregat nidum suum sub pennis, » qui tamen noluerunt, ut Christus ipse illaerymans conquestus est Matth. XXIII. 37; Luc. XIII. 34. c) Ultra haec omnia Christus, testantibus Scripturis, vitam ipsam et sanguinem profudit pro universis saltem fidelibus etiam pro pereuntibus, atque ideo profudit, ut ab interitu servarentur Rom. VIII. 31. sq.; XIV. 15; 1. Cor. VIII. 11. Ideo d) fideles omnes dicuntur positi et destinati esse ad acqui-

(1) Ne Ianseniani fateri cogerentur, etiam Iudam, sua culpa filium perditionis, inter eos fuisse, quos Pater dedit Filio cum voluntate antecedente salutis, verba Christi Io. XVII. 12. (« quos dedisti mihi, custodivi, et nemo ex eis periit nisi filius perditionis » εἰ μη ὁ νιος τῆς ἀπωλείας) in sua Montensi versione N. T. reddiderunt: « et nul d'eux ne s'est perdu, mais celuy-la seulement qui estoit enfant de perdition. » Non admodum differt interpretatio Estii in h. l. Vide opusculum inscriptum Observations sur la nouvelle défense de la version du N. T. Rouen 1684. Observ. II. p. 17. seqq.; Tricassimum de Praedestin. p. 238. sq.

sitionem salutis 1. Thess. V. 9. 10; 2. Thess. II. 13. Deus enim invocationem ad fidem et iustificationem et gratias omnes dirigit in omnibus, quibus eas largitur, ad salutem aeternam; unde vita aeterna est finis gratiarum, quem Deus in iis largiendis intendit Rom. I. 16; VI. 22; 1. Pet. I. 9. Hic ordo gratiae ad salutem indicatur in s. Scriptura iis modis loquendi, quibus fides et iustitia christiana nullo facto discrimine inter eos, qui actu salvabuntur, et alios qui tandem sua culpa peribunt, passim in omnibus fidelibus appellatur *vita aeterna* Io. III. 36; V. 24. 39; XVII. 3; Act. V. 20; XI. 18.

II. Imo docent Scripturae, voluntate sua salvifica Deum complecti omnes omnino homines. Probabimus id primum ex testimonio explicito et clarissimo 1. Tim. II. 1-6, ad quod proinde interpretatio aliorum locorum, si quae sunt obscuriora, ex lege hermeneutica exigi debet. Subiiciemus deinde capita doctrinae ex aliis Scripturae locis, quae eandem universalitatem voluntatis salvificae demonstrant et confirmant.

1º Locus Apostoli ita habet. « Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes... *pro omnibus hominibus*, pro regibus et qui in sublimitate sunt, ut tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate; hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo, *qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire;* unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. » Duo in quaestionem veniunt, quae extensio et quae proprietas huius voluntatis ut omnes homines salvi fiant, doceatur ab Apostolo.

a) Quoad quaestionem de extensione verbis disertis et per se clarissimis, si in obvio suo sensu accipientur, exprimitur extensio voluntatis salvificae ad omnes omnino homines, ut sola inspectione constat. In contextu autem non solum nihil est, quod suspicari sinat aliquam restrictionem; sed imo contextus evidenter demonstrat, sensum obvium verborum, quo exprimitur universalitas voluntatis divinae, ut omnes homines salvi fiant, esse sensum verum

ab Apostolo intentum. Demonstrat id tum forma probacionis, seu res illa ad quam persuadendam voluntas salutis omnium ab Apostolo inducitur; tum maxime duplex ratio, qua extensionem voluntatis salvificae ad omnes homines Paulus ipse declarat.

α) Iubet Apostolus fieri orationes « pro omnibus hominibus, » non solum pro fidelibus; sed imo directe loquitur de oratione pro infidelibus. Hoc autem studium orandi *pro omnibus hominibus* persuadet ex eo principio, quod Deus « vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. » Ergo ex mente Apostoli tam late patere debet fidelium voluntas ut omnes salventur, et inde oratio pro omnibus, quam late patet voluntas Dei ut omnes salventur. Atqui a fidelium voluntate et oratione quam Apostolus commendat, profecto nullus hominum excipitur. Ergo etiam a voluntate salvifica Dei nullus excipitur. Inde patet, illam verborum Apostoli interpretationem ab Augustino semel ac iterum commemoratam, quod Deus velit omnes homines salvos fieri, quatenus vult, ut nos velimus omnes salvari, non esse falsam; licet utique hic non sit sensus immediatus verborum « Deus vult omnes homines salvos fieri, » sed sit potius sensus argumentationis Apostoli. Insuper patet, hac interpretatione Augustiniana non solum non excludi, sed in ea includi et supponi universalitatem voluntatis Dei salvificae. Verum de hac re inferius dicemus.

Ad ampliorem declarationem solvenda est difficultas, quae opponi posset in hunc modum. Apostolus orationem pro omnibus et nominatim pro regibus et magistratibus non commendat, ut omnes salvi fiant; sed ut Christianis tranquillam vitam agere liceat in omni pietate. Hoc autem, scilicet Christianos vitam agere in omni pietate, dicit acceptum esse coram Deo, qui vult omnes homines salvos fieri. Ergo illi « omnes homines, » quos Deus dicitur velle salvos fieri, videntur esse soli Christiani vitam agentes in omni pietate. Difficultas necessariam reddit diligentiores considerationem verborum Pauli. Incipiam ab ultimo inciso: *Deus vult omnes homines salvos fieri.* Haec verba imprimis Paulus ipse, ut mox demonstrabo, ita declarat, ut « omnes

homines » necessario intelligantur omnes creati a Deo et omnes participes humanae naturae. Unde etiamsi totum quod in obiectione praemittitur, concederetur; tamen neganda esset *consequentia*, nec posset concedi, omnes homines intelligi solos Christianos; sed dicendum necessario esset, principium universale, quod nempe Deus vult omnino omnes salvos fieri, ab Apostolo induci ad probandas propositiones particulares. Nimirum sensus esset: quia Deus vult omnes omnino homines salvos fieri, ideo imprimis acceptum est coram Deo, ut Christiani (qui sane sunt et ipsi inter illos *omnes homines*) tranquillam vitam agant in omni pietate, et ut ad hunc finem obtainendum orationes fiant pro omnibus hominibus et maxime pro illis, qui potissimum impedire aut promovere possunt tranquillitatem vitae. Hoc autem sensu admissso restringeretur probatio voluntatis salvifica universalis ad sola verba v. 4-6. « qui omnes homines vult salvos fieri » etc.; antecedentia vero v. 1-3. iam non possent, ut a nobis factum est, adhiberi ad probationem; sed solum non obstarent universalitati aliunde probatae.

His praemonitis inspiciamus contextum, ex quo intelligimus fallaciam ipsius antecedentis in argumento opposito. In verbis: « qui vult omnes homines salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire », Apostolus directe et explicite respicit infideles, qui nondum pervenerunt ad agnitionem veritatis; continetur autem in illis immediata ratio incisi praecedentis, « hoc acceptum est coram Deo », ut patet ex ipsa forma constructionis: « *hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui vult omnes homines salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire.* » Unde quidquid sit illud bonum et acceptum coram Deo, certe non potest esse aliquid restrictum ad solos eos, qui iam pervenerunt ad agnitionem veritatis; sed debet esse aliquid pertinens ad eos, qui nondum pervenerunt, et quos omnes Deus vult *venire ad agnitionem veritatis*; dicitur enim bonum et acceptum coram Deo sub hac ratione, *quatenus vult omnes venire ad agnitionem veritatis*. Quid iam est, quod ab Apostolo dicitur acceptum coram Deo? Si dicas, esse

solum illud, quod immediate antecedit, « ut tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate », tum haec exoratio tranquillae vitae ex demonstratis referenda est etiam ad eos qui nondum venerunt ad agnitionem veritatis, et sensus huius incisi praecedentis necessario erit: ut *omnes homines* vitam agant in omni pietate, nempe non solum ii qui iam pervenerunt ad agnitionem veritatis, sed etiam qui nondum pervenerunt, ut veniant et agant vitam in omni pietate. Contextus ergo in hac hypothesi ita haberet: fiant orationes pro omnibus hominibus, pro regibus et magistratibus, ut omnes homines perveniant ad tranquillam vitam agendam in omni pietate; hoc enim acceptum est coram Deo, quia Deus vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Si autem improbare videtur, hoc incisum in prima persona, « ut vitam agamus in omni pietate », ad alios extendi quam ad eos, qui iam actu sunt Christiani, incisum alterum, « hoc enim acceptum est coram Deo », non potest referri ad illud immediate antecedens tantummodo; sed debet referri ad totum contextum antecedentem seu potius ad propositionem antecedentem principalem: *orationes fiant pro omnibus hominibus...* hoc enim acceptum est coram Deo, qui omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire. Sane propositio princeps, quam Paulus vult persuadere, et ex qua ceterae in constructione grammatica pendent, est illa: « obsecro igitur primum omnium fieri obsecrations, orationes, postulationes, gratiarum actiones (*εὐχαριστίας*) pro omnibus hominibus. » Huic universalis deinde particularis quamvis in illa iam comprehensa subiicitur ex ratione speciali: « pro regibus et qui in sublimitate sunt, ut tranquillam vitam agamus. » Quando ergo datur ratio universalissima totius commendationis et suasionis: « *hoc enim acceptum est coram Deo,* » recte intelligitur *hoc acceptum Deo esse totum quod praecessit, et quod persuadere vult* Apostolus; hoc scilicet acceptum est coram Deo, fieri orationes pro omnibus hominibus, et speciatim pro regibus et qui in sublimitate sunt. Rationem cur sit acceptum Paulus subdit, « quia Deus vult omnes homines salvos